

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmen 10
1216 København K

Aalborg, den 1. juni 2012

Vedr. Høring over betænkning nr. 1530 om Midlertidige afgørelser om forbud og påbud, Deres sagnr. 2012-740-0094

Justitsministeriet har ved e-mail af 20. april 2012 anmodet om Dommerfuldmægtigforeningens eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1530 om Midlertidige afgørelser om forbud og påbud.

Dette høringssvar er opdelt i foreningens generelle bemærkninger til betænkningen samt foreningens bemærkninger af mere faglig karakter, der er udarbejdet af foreningens Fogedfagudvalg.

Generelle bemærkninger til betænkningen

Uanset om forbudssagerne henlægges til civilretten eller forbliver i fogedretten, vil det være retspræsidenternes ansvar, at sagerne fremmes, uden at formålet forspildes eller udhules, og at sagerne behandles af kompetent personale.

Et af de – efter Retsplejerådets opfattelse – vægtige argumenter for at overføre forbudssagerne til retsafdelingen er, at personalet i retsafdelingen – særligt de udnævnte dommere – vil have større erfaring med bevisbedømmelse i komplicerede sager. Det er efter foreningens opfattelse særdeles uheldigt, hvis rådet med disse bemærkninger antyder, at retspræsidenterne efter den hidtidige ordning ikke har sikret, at forbudssagerne behandles af kompetent personale. Der savnes fuldstændigt dokumentation for, at behandlingen af forbudssagerne i fogedretten hidtil ikke har været tilfredsstillende – eksempelvis gennem fremlæggelse af statistisk materiale for omgørelsesprocenter – såvel ved kære af forbudsafgørelser som ved resultat af fogedsagen set i forhold til justificationssagens udfald. Foreningen efterlyser i den sammenhæng tillige en nærmere redegørelse for, hvilke - tilsyneladende anonyme - indtryk, som Retsplejerådet har fået fra "en hel del praktikere" om årsagen til, at det nu haster med en ændring af behandlingsformen for forbudssager.

Det juridiske personale fra fogedretterne indgår normalt i turnus i retsafdelingerne, og ikke-udnævnte dommere behandler efter de senest kendte tal ca. 30 % af sagerne i retsafdelingerne. Omvendt kan dommere efter de nugældende regler tilsvarende beklæde fogedretten. En overførsel af sagerne fra fogedretten til retsafdelingen medfører derfor ikke i sig, at sagerne nødvendigvis vil blive behandlet af andre personalegrupper end tilfældet er nu.

Et andet argument for at overføre forbudssagerne fra fogedretten til retsafdelingen er, at der efter Retsplejerådets opfattelse med domstolsreformen er skabt retter af en sådan størrelse, at arbejdet i retsafdelingerne vil kunne tilrettelægges, så sagerne berammes og behandles hurtigt.

Dommerfuldmægtigforeningen finder det imidlertid tvivlsomt, at der i retsafdelingerne kan skabes organisatoriske rammer for at behandle sagerne tilstrækkelig hurtigt. Det vil efter foreningens opfattelse kræve, at mindst en dommer (ud over mellem- og vagtdage) holdes "stand by" til at foretage hastende forbudssager. Det bemærkes herved, at "stand by"-foranstaltningen vil stå i misforhold til det faktiske antal forbudssager, i hvert fald ved det store flertal af byretter. "Stand by"-foranstaltningen vil endvidere kraftigt påvirke gennemløbstiden for de øvrige sager. Det samme problem gør sig naturligvis også gældende i fogedretterne, hvor der imidlertid er betydeligt mere "skrivebordsarbejde", som ikke behøver at blive udført på bestemte tidspunkter, og hvor man derfor nemmere kan frigøre personale til hastesager med kort varsel.

Foreningen ønsker at henlede opmærksomheden på, at det store flertal af forbudssager netop ikke indebærer stillingtagen til særligt komplicerede bevismæssige temaer, men i stedet i procesform og bevismæssigt omfang minder meget om de juristsager, der i forvejen behandles i fogedretten. Det drejer sig eksempelvis om hovedparten af sagerne om overtrædelse af konkurrenceklausuler samt sager om uretmæssig fremførelse af eksempelvis musik ("Koda-sager"), der i øvrigt særdeles tit afsluttes uden anlæggelse af efterfølgende justificationssag, da rekviritus forligsmæssigt frafalder en sådan sag.

Foreningen finder videre, at forslaget i betænkningen om at overføre en række særlige forbudssager til Sø- og Handelsretten rummer en centraliseringstendens, idet Sø- og Handelsretten, og således ikke de lokale civilretter, vil blive værneting for en del af sagerne. Dette strider afgørende mod principperne om borger-nær konfliktløsning, ligesom det kan skabe problemer i forhold til en senere håndhævelse af forbuddet.

Foreningen har endelig noteret sig, at Retsplejerådet i betænkningen på side 57 har overvejet helt at nedlægge byretternes fogedafdelinger og lægge alle arbejdsopgaver over i retsafdelingerne, og at det alene er praktiske hensyn med en omfattende omskrivning af retsplejeloven, der bevirker, at rådet for tiden afstår fra at foreslå en sådan ordning gennemført. Foreningen formoder, at forslaget bygger på en konsulentrapport, der har peget på denne gennemgribende organisationsændring ved domstolene.

Foreningen skal beklage Retsplejerådets indstilling, der vil medføre, at højt specialiserede afdelinger med hurtig og effektiv sagsbehandling nedlægges. Det personale, der arbejder i fogedretten, er typisk glade for og stolte over at være en del af denne særlige afdeling, hvor de som specialister har udpræget selvstændighed over arbejdsopgaverne, og al erfaring har vist, at en sådan organisationsopbygning medfører en høj grad af effektivitet og medarbejdertilfredshed. De sagstyper, der behandles i fogedafdelingerne, er endvidere meget vanskeligt forenelige med den arbejdsgang, der er i retsafdelingerne, hvor sagerne typisk gennemgår en omfattende forberedelse og derfor har meget længere berammelsestid. Det må derfor forventes, at fogedsagerne alligevel vil blive forberedt og behandlet for sig selv, hvorfor det er ganske svært at få øje på nogen kvalitets- eller effektivitetsforbedringer ved at gennemføre en sådan omorganisering.

Bemærkninger til betænkningen af faglig karakter

Ad Samspil mellem forbud og opfølgende foranstaltninger

En samlet behandling af spørgsmålet om nedlæggelse af forbud og gennemførelse af beslaglæggelse til opretholdelse af forbuddet har særligt været fordelagtig i de tilfælde, hvor sagerne har været af særdeles hastende karakter. Dette har typisk drejet sig om de sager, hvor rekvisitus kun opholder sig kortvarigt i retskredsen, fx i forbindelse med en messe, en udstilling, et musikarrangement o.l., og hvor det derfor har været nødvendigt at behandle sagerne med endog meget kort varsel. Sådanne sager vil kun vanskeligt kunne deles op i en sag om forbud og efterfølgende en sag om beslaglæggelse, og det vil forekomme unødigt besværligt at skulle koordinere to sager mellem retsafdelingen og fogedretten, særligt i de tilfælde hvor Sø- og Handelsretten er kompetent til at behandle forbudssagen.

Fogedfagudvalget er derfor enig i Retsplejerådets betragtninger om, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis sagen holdes "samlet", således at retsafdelingen i forbindelse med meddelelse af forbud også kan tage stilling til spørgsmålet om beslaglæggelse, jf. den foreslåede § 347 m.

Fogedfagudvalget bemærker imidlertid, at fogedretterne hidtil i vidt omfang har gennemført disse sager ved en direkte udkørende forretning, eller ved at fogedretterne har kunnet tilbyde rekvirenten at fortsætte sagen udkørende umiddelbart efter afholdelse af mødet i fogedretten. De foreslåede ændringer i opgavefordelingen mellem retsafdelingerne og fogedretterne vil således medføre, at retsafdelingerne i højere omfang end hidtil vil skulle foretage retsmøderne udkørende. Der er ingen videre tradition herfor.

Tilsvarende har det været en fordel, at sagerne om forbud og beslaglæggelse blev behandlet sammen i de tilfælde, hvor rekvirenten anmoder om, at sagen foretages, uden at rekvisitus forinden underrettes. Dette har typisk drejet sig om sager, hvor der har været en begrundet frygt for, at rekvisitus ville bortfjerne effekter, lagerbeholdning o.l. Med den foreslåede § 347 g, stk. 4, er der hjemmel til, at midlertidige afgørelser om forbud og påbud kan afgøres, uden at rekvisitus forinden er blevet underrettet herom.

Nedlæggelse af et forbud i et retsmøde, som rekvisitus ikke er blevet indkaldt til, og hvor rekvisitus ikke efterfølgende er kommet til stede (fx under en udkørende forretning), og som ikke efterfølges af en beslaglæggelse, forekommer meningsløs. Et sådant forbud skal efterfølgende forkyndes, og man vil kunne risikere, at fogedretten anmodes om hjælp til at håndhæve et forbud, som skyldner (endnu) ikke er bekendt med.

Fogedretten har derfor hidtil haft den praksis, at sager, hvor betingelserne for at foretage sagen uden udgående underretning er opfyldt, foretages udkørende. Fogedretten får derved mulighed for at tage samlet stilling til spørgsmålet om forbud og beslaglæggelse. Med de foreslåede bestemmelser i § 347 g, stk. 4, og § 347 m, stk. 1, 2. pkt., er der nu mulighed for, at retsafdelingen træffer afgørelse om forbud i et retsmøde, hvor rekvisitus ikke er til stede, og hvor han ikke er blevet indkaldt til, og derefter henviser spørgsmålet om beslaglæggelse til fogedretten. Fogedretten vil herefter skulle gennemføre beslaglæggelsen efter reglerne i kapitel 57, uden mulighed for at tage stilling til rekvisiti nu fremkomne (berettigede) indsigelser imod forbuddet. En sådan fremgangsmåde forekommer retssikkerhedsmæssig betænkelig.

I øvrigt vil selve henvisningen og proceduren i forbindelse dermed give mindst nogle dages forsinkelse, ligesom begæringer om fogedrettens bistand til håndhævelse jo først kan fremsættes efter, at der er truffet afgørelse i civilretten. Dette giver også en forsinkelse på mindst et par dage, hvilket skal ses i forhold til, at man nu kan fremsætte begge begæringer samtidigt til samme afdeling.

Ad Samspillet mellem forbud og bevissikring

Der begæres jævnligt sideløbende forbud og bevissikring, og to afdelinger af samme ret skal herefter tage stilling til det samme faktum på samme tid. Der kan være risiko for, at der træffes modsatrettede afgørelser, og der kan opstå praktiske problemer, bl.a. med rækkefølgen af afgørelserne. Foreningen kan endvidere tilslutte sig bemærkningen fra flere af de øvrige høringsparter om det u hensigtsmæssige i, at der efter forslaget vil være forskel på kærefristerne for hhv. kære af retsafdelingens/Sø- og Handelsrettens afgørelser (2 uger) og kærefristen for fogedrettens afgørelse om bevissikring (4 uger). Dette forekommer særligt u hensigtsmæssigt, når retsplejerådet samtidig foreslår, at begæring om forbud og bevissikring i visse tilfælde skal kunne behandles samlet.

Dette høringssvar sendes elektronisk til: jm@jm.dk samt til Domstolsstyrelsen.

På foreningens vegne,

Leo Winther Plougmann
Formand
Dommerfuldmægtigforeningen